

E két vélekedés kristályosodott ki a vizsgálat és a tervezés két éve alatt. Az elsőt, a gyors famentő akciót a társaság képviselőjében **Fekete Zoltán** kerttervező mérnök indokolta beszélgetésünkön, az utóbbi mellett pedig **Koczor György** városrendező építész érvelt. A kérdést, hogy melyik variációt óhajtja megvalósítani a város, az önkormányzat városrendezési irodája kapta meg – vélhetően rövidesen lakossági fórumon ismerhetik meg a város lakói az elképzeléseket.

Magunk azzal szeretnénk segíteni a döntéshozatalt, hogy leglényegesebb elemeit fölrajzoljuk mindkét tervnek. Arra azonban nem vállalkozhatunk, amire egy lakossági fórum, bemutató-szemléltető kiállítás képes lehet...

A ritkítás az idén indokolt

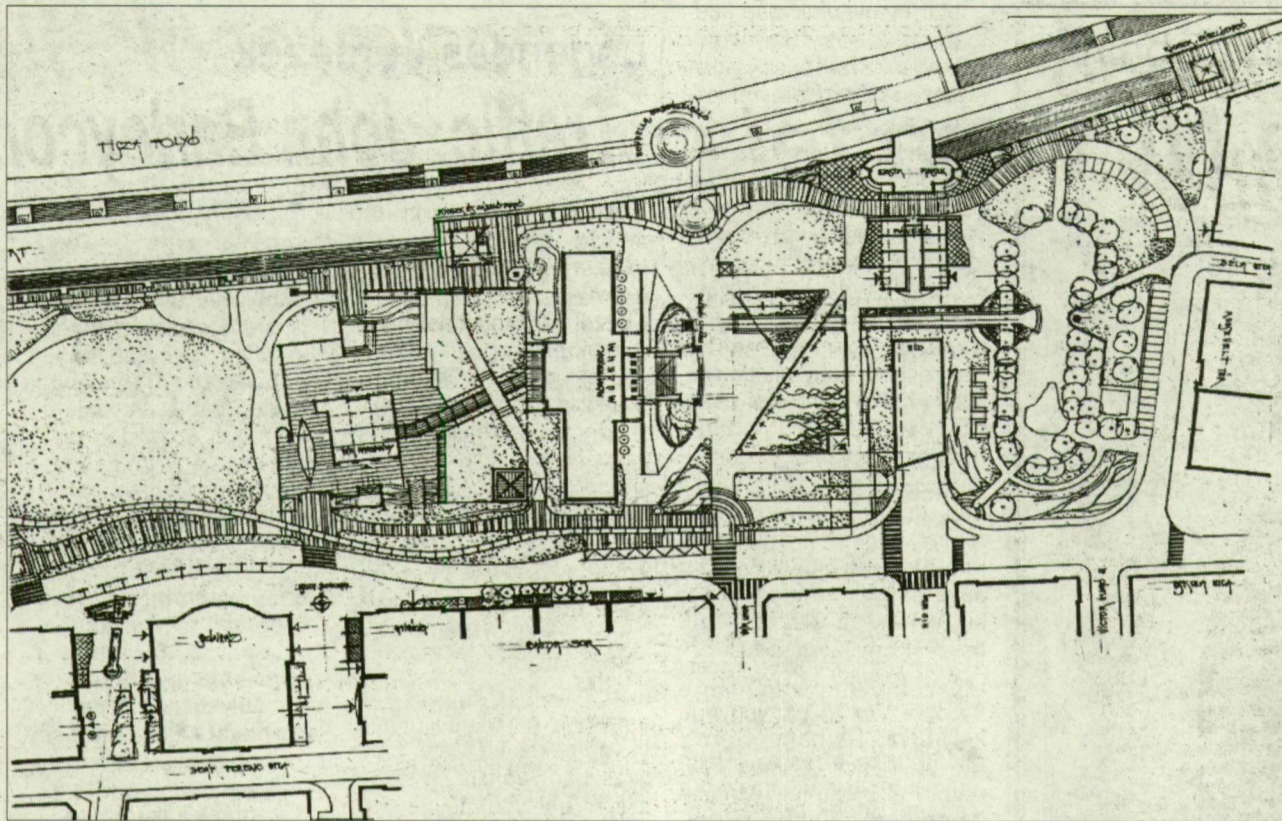
A SZÖT-féle javaslat szerint az idén, azaz haladék nélkül hozzá kell látni a növényállomány rendbetételéhez: a száradó, torz fák kivágásához, az elburjánzott cserjék ritkításához. Jövőre válhat esedékessé a talajvíztáplálás, a tápanyagutánpótlás és az ültetés. (Itt most nem részletezzük, de a terv alapos útmutatást ad arra nézvést, a parkegyüttes mely részén milyen beavatkozásokra van szükség. Nem csupán a növények esetében, hiszen a padok, a játszószerkezt, a világítótestek legalább annyira részei a sétátérnek, mint a fák, a bokrok.)

A sétátér szó használata nem véletlen, hiszen a Tiszaparti, körülbelül 600 méter hosszú és 120-200 méter széles park legfőbb funkciója az: bebarangolható. Már most ez a várkerti részen meglehetősen esetleges, s ráadásul kerékpárosokkal veszélyeztetett, a partfal mellvédjének kiugrói (benyúló csonkjai) miatt holt terekkel tűzdelt. A rakpartról feljövő lépcsőknek általában nincs megfelelő folytatásuk a parkbelső felé. Az egész tér tele van elkerülő csapásokkal – amikor tehát a Stefánia rekonstrukciója kívánatosnak mondatott, ezekre is tekintettel kellett lenniük a tervezőknek.

Mint ahogy az „építményekre” is. A szökőkútra, mely nem annyira szerkezetileg, mint inkább küllemében felújításra szorul. Nyersbeton pereme, újra és újra festett, égszínkék fenéke, a nyomó- és szórócsövek tömkelege és az ezeket palástoló beton jégtörő prizmák visszataszító hatásúak – fogalmaz a SZÖT állapotfelmérő jelentése. Pedig a vízfelület impozáns, a víz-sugarak játéka Szeged egyik jellegzetességének élményével ajándékozza meg a szemlélőt – sokkal kevésbé markáns az a hatás, ami az aknafedlapoknak, az elektromos szekrényeknek, a hid alatti transzformátorháznak, s az év hét hónapjában víz nélkül meredező betontekeknek „köszönhető”.

Városképi értékek

Gondoljunk csak bele: a palotasor – benne a szín-

„Ez volna a város terasza!”

Mi lesz a Stefániával? – Két terv is készült – Azonnal kevesebbet, vagy idővel többet?

A Stefánia az én korosztályomnak az a hely, ahová kézenfogva ballagott ki az ember a szalagavató bálak szüneteiben. (Persze, a Hungáriából.) Az a hely, ahová kiálltunk Tiszát nézni – borzasztó, hogy már a hetvenes árvízveszedelem idején is. Az a hely, mely a maga bölcsődei, óvodai, gimnáziumi szomszédságainak, a Papp-cukrászának, az olcsó Kis-Hunginak hála, mindig is a fiatalok gyülekező tere volt.

Ez a hely mára jócskán megöregedett. Mint mi is. Valamit kezdeni vele persze nem emiatt kell. No, nem is éppen újkeletű a megbízás, amit a város akkori főépítésze adott a Szegedi Ökológiai Társaságnak (a továbbiakban SZÖT): készítsen minden részletkérdésre kiterjedő vizsgálatot, majd tervet a Stefánia, a Várkert, a Móra-park és a Roosevelt tér rehabilitációjára. A szándék nyilvánvaló: rendszeres és hozzáértő gondozás hiányában a parkegyüttes egyre lepusztultabbá válik, ezért legalább a növényzet megújításához azonnal hozzá kell látni. De vajon szabad-e részleges beavatkozásokkal szentesíteni a mai állapotokat, nem kellene-e inkább a térszerkezetet is újragondolva a nyilván nagyobb beruházást igénylő, de hosszú távon megnyugtató megoldásként szolgáló, teljeskörű felújításra törekedni?

házal – a várom, a Széchenyi tér közelsége, a múzeum a maga meghatározó, karakteres jellegével különös fontosságot ad a Stefániának. Lehet, hogy Szeged legfontosabb területéről van szó? Ezért is fogalmazhatnak a tervezők úgy: e városképi értékek megtartására, hatásuk diszkrét fokozására törekedtek. Azzal például, hogy a színház főbejáratánál a díszburkolat kiszélesítését és leállósáv építését javasolják, a Hungáriánál megnövelték a pázsit felületét, s éttermi-cukrászdai teraszt ajánlanak, hangsúlyosabbá tették a Széchenyi tér, Kazinczy utca felőli gyalogoskapcsolatok terét, a híd két oldalán lévő Roosevelt tér és Móra park között a fizikai-vizuális átláthatóság visszaállítását javasolják.

Ami a meglévő állapotokat bővíti: a Radnóti gimnázium melletti kis tér ivókútjának átépítése, a Sajtóház előtti lélektelen teresedés oldottabbá tétele – ha az őrzés megoldható volna, szoborkiállításokkal –, az Arany János utca tengelyében, a támfal mellett, a Hungáriából kikerült hat korinthuszi, ön-

töttvas oszloppal megépítendő zenepavilon, a homokozós játszótér felújítása, az Erzsébet királyné-szobor áthelyezése a színház előtti gyepré, a híd fő visszaalakítása az eredeti állapotra, a Roosevelt téri játszószerkezt cseréje és sétaútjainak szélesítése – hogy csak a legfontosabbakat emeljük ki.

A partfalról érdemes külön is szólni, hiszen a városkép meghatározó helyszíne. Si-várságának enyhítésére a

Fekete Zoltán-féle terv azt javasolja, helyezzenek a mellvédre kandellábersort (lásd Duna-korzó!), megteremtve a fölzászlózás lehetőségét is. A benyúló lépcsőkarok mögötti holt terekbe kiemelt szegélyű, automatikus öntözésű virággyások telepíthetők – amelyeknek növényei lecsünghetnek a mellvédre, így teremtve meg a park és a rakpart közti átmenetet. (Aki látta: a Szajna-partot díszítik így a Notre Dame mellett.)

Másképp pedig így...

Az a terv, amelyet Koczor György városrendező építész – egyébként a SZÖT-terv munkatársaként, de végülis önállóan – adott be az önkormányzat városrendezési irodájának, a parkláncolat átalakításának nagyobb lélegzetű modelljét kínálja. Nagyobb falatot harap – mondhatnánk. S ezzel remélhetőleg azt is jelezzük: hosszabb távra gondol. Az indokairól a következőket tudtuk meg: 1. A város élete szolgáltatott jelzéseket. Úgy mint: a múzeum előtti tér rendezvényeket fogad – tér nélkül. A híd alatt vendégfogadói igények merültek föl. A viszonylag nagy kiterjedésű városi közpark vendéglátó helyek nélkül van. A színház előtt még a taxik is csak bizonytalanul állhatnak meg. A szép palotasor földszintjén nincsenek a sétálókat megállító üzletek. (Jellemzően kénysermegoldás, de bevált, hogy egy ablakból szendvicset árulnak. Az Atvizignél jó érzékkel ismerték föl, hogy kávéházat kell csinálni a székház földszinti díszterméből.) 2. Vagyis a sze-

gedieknek igényük volna egy promenádra, tehát adjuk meg nekik! Ha már úgyis hozzányúlunk a Stefániához, ne csak a holnapra gondoljunk. Utóvégre ez volna a város terasza! 3. Megoldandó a gond: a Dózsa György utca abnormalis forgalma, amit az istennek sem akar tehermentesíteni az alsó rakpart, s amelynek majd nagy tanúságtétele lesz a belvárosi híd esetleges lezárása. Ki fog ugyanis derülni, hogy a forgalom elterelhető... (Egyáltalán: az egészében csaknem fél kilométeres térlánc szerkezete emiatt újragondolandó, tehát végülis kellő időben születtek a tervek.) 4. S ami ebből következik: a déli híd hiányának nyilvánvaló volta.

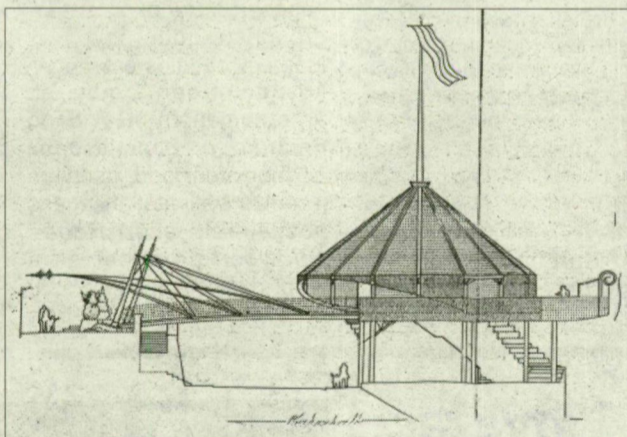
A Koczor-féle terv a jelenlegi adottságokra, pontosabban azok hiányára (ld. ivóvíz, nyilvános WC), a Palánkai Tibor-tervezte országzászló-elhelyezésre, az egyes zónák funkciójára tekintettel készült. (E zónák közül a sajtóház előtti a kiállítótér lehetne, az Arany János utca és a vár közötti a gyerekeké, a múzeum előtti pedig az akciótér. A túloldal a vendéglátásé.) Ezek függvényében többféle mozgással kell számolni – a Tisza mellettivel és a palotasor, illetve a Hungária leendő terasza előttel. (Érdekes, egyik terv sem „merte” vállalni azt, hogy a járműközlekedést alárendelje a gyalogosforgalomnak.)

Az inkább csak rajzban kifejezett részletek ecsetelése helyett Koczor néhány jellemző mondatát idézzük: el kell indítani a sétányt – a hídra vezető lépcső visszaállítását kívánatos – a most fogadóképtelen vár és a múzeum kapcsolata nem biztos, hogy a park rovására, hanem akár a felszín alá süllyesztve is megoldható – a múzeumbővítés gondolata elődeinktől nem volt idegen, ezért nincsenek ablakok az oldalfalakon! – a híd déli oldalánál a mellvéd melletti tér a vendéglátáson kívül a város és a megye zászlajának is helye lehetne.

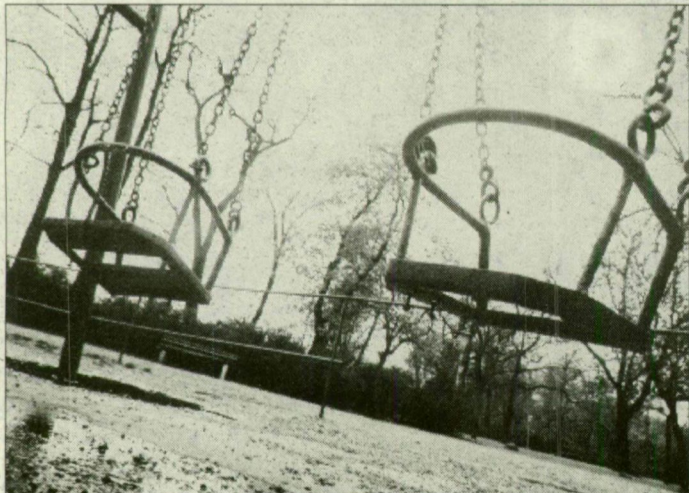
A legsürgetőbbnek Koczor a múzeum előtti átrendezést, a szökőkút rendbetételét – nála: átépítését – tartja. Azt javasolja, követve a nézői szokásokat, hogy tudniillik rendezvényekkor nem a lépcsőn ülnek a legtöbben, hanem az árnyékba, a medence köré, a három alsó grádics helyén épüljön a térszintből kiemelt színpad, s hogy a medence, mint most, ne szaladjon neki a híd alá, alakja is változzék. (Koczor a múzeum timpanonjához illő, háromszöket tervezett, az egyik sarkában az Erzsébet királyné-szoborral, s egy víztérfallal, mely összekötné vizuálisan is a híd két oldalát – mintegy átkísérve a sétálót.

Nos, röviden (?) ennyi, amit fölvezetésül egy lakossági fórumhoz, szemléltető kiállításhoz elmesélhetünk. A többi részletre nyilván lesz még alkalmunk visszatérni.

Pálffy Katalin

Az Országzászló elhelyezési terve

Fotó: Schmidt Andrea